

การบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับ
การส่งเสริมสิทธิทางวัฒนธรรม การป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดทางเพศ และการป้องกันการละเมิดสิทธิ
มนุษยชนทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำเพื่อไม่ให้เป็นการละเมิดสิทธิ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ผ่านสื่อออนไลน์
ในวันศุกร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐-๑๑.๐๐ น.

ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ นายภัทร วงศ์ทองเหลือ ได้บรรยายความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสิทธิทางวัฒนธรรม การป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดทางเพศ และการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำเพื่อไม่ให้เป็นการละเมิดสิทธิประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ออนไลน์ โดยมีเนื้อหา ดังนี้

๑. การส่งเสริมสิทธิทางวัฒนธรรม

สิทธิทางวัฒนธรรม (Cultural rights) เป็นกรอบแนวคิดที่ค่อนข้างกว้าง โดยรวมแล้วหมายถึงสิทธิของทุกคนที่ควรได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมในการแสดงออกหรือมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมที่ได้เลือกสรร เพื่อให้วัฒนธรรมของตนสามารถดำรงอยู่ ถูกสานต่อและพัฒนาได้ อีกทั้งเป็นแนวคิดที่รับรองว่าทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความพึงพอใจจากการบริหารจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมและมรดกวัฒนธรรม รวมทั้งสามารถดำเนินชีวิตทางวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข โดยปราศจากอคติและการเหยียดหยาม นอกจากนี้สิทธิทางวัฒนธรรม ยังรวมถึงเสรีภาพที่จะมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงสลับไหลได้ หรือสิทธิในการมีสำนึกร่วมทางวัฒนธรรมกับชุมชนทางวัฒนธรรมมากกว่าหนึ่ง และมีโอกาสเข้าถึงหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมและวิถีชีวิตของหลายวัฒนธรรม

สิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำ (Dos and Don'ts)

สิ่งที่ควรทำ

๑. เสรีภาพในการกำหนดวิถีชีวิตทางวัฒนธรรม
๒. สิทธิการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา
๓. สิทธิการปกป้องและปฏิบัติตามวัฒนธรรม
๔. สิทธิในการปฏิบัติศาสนกิจของตน
๕. สิทธิในการจัดการงานศพ

สิ่งที่ไม่ควรทำ

๑. การเปิดเรียนทางศาสนา
๒. การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
๓. การละเมิดประเพณีวัฒนธรรมของผู้อื่น

๒. การป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดทางเพศ

ความหมายของพฤติกรรมการณ์ล่วงละเมิดทางเพศ

พฤติกรรมการณ์ล่วงละเมิดทางเพศ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นในเรื่องเพศลักษณะต่างๆ เช่น ด้วยคำพูด ด้วยสายตา การใช้ท่าทีที่สื่อเจตนาล่วงเกินทางเพศ การกระทำอนาจาร ตลอดจนการบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ การข่มขืน และการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอาย โดยที่ผู้ถูกระทำไม่ยินยอมพร้อมใจอันส่งผลกระทบต่อร่างกายจิตใจอารมณ์สังคมรวมถึงสวัสดิภาพ และการดำรงชีวิตอย่างปกติสุขทั้งในระยะสั้น และระยะยาวของผู้ถูกระทำถือเป็นเรื่องที่มีผิดกฎหมายศีลธรรม และความสงบสุขของสังคมเป็นอย่างมาก

สิ่งที่ควรทำ สิ่งที่ไม่ควรทำ (Dos and Don'ts)

สิ่งที่ควรทำ Dos

๑. ควรแต่งกายให้มิดชิด มีส่วนช่วยฟื้นอันตรายจากสายตาและพฤติกรรมคุกคามทางเพศได้มาก
๒. แสดงออกทันทีว่า ไม่พอใจในการกระทำของผู้กระทำ และถอยห่างจากการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศนั้น
๓. ส่งเสียงร้องเพื่อให้ผู้กระทำหยุดการกระทำ และเรียกผู้อื่นช่วย
๔. บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการบันทึกเสียง บันทึกภาพหรือถ่ายภาพ หรือ ถ่าย video clip (หากทำได้)
๕. บันทึกเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องเป็นลายลักษณ์อักษรทันทีที่เหตุการณ์เกิดขึ้น โดยจดบันทึกวัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ คำบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสั้นๆ ชื่อของพยานและ/หรือบุคคลที่สามซึ่งถูกกล่าวถึง หรืออยู่ในเหตุการณ์
๖. แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้บุคคลที่ไว้วางใจทราบทันที
๗. หากหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อน และแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้บังคับบัญชา บุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้วยตนเอง โดยอาจให้เพื่อนร่วมงานเป็นที่ปรึกษา หรือร่วมไปเป็นเพื่อนก็ได้
๘. กรณีผู้ถูกระทำอาย/กลัว อาจให้เพื่อนมาแจ้งแทน แต่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกระทำ
๙. ถ้าปฏิเสธอย่างชัดเจนไปแล้วถูกระทำซ้ำ ๆ อีก ถือว่าเป็นปัญหา ควรปรึกษาผู้ใหญ่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่ปัญหาจะลุกลามไปกว่านี้ จากนั้นควรดำเนินการขึ้นเด็ดขาด โดยร้องเรียนไปยังผู้บังคับบัญชาที่อยู่ในระดับสูงเพื่อลงโทษทางวินัย

สิ่งที่ไม่ควรทำ (Don'ts)

การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศเป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างขวาง ซึ่งไม่สามารถระบุพฤติกรรมได้อย่างครอบคลุมทั้งหมด อย่างไรก็ตามให้ตระหนักว่า การกระทำเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งผู้ถูกระทำไม่ต้องการ และมีความรู้สึกเดือดร้อนรำคาญ อึดอัด อับอาย ถูกดูถูกเหยียดหยาม ถือว่าเข้าข่ายการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ เช่น

๑. การกระทำทางสายตา เช่น การจ้องมองร่างกายที่สื่อไปในทางเพศ มองซ่อนใต้กระโปรง มองหน้าอกหรือจ้องลง ไปที่คอเสื้อ จนทำให้ผู้ถูกมองรู้สึกอึดอัด อับอาย หรือไม่สบายใจ หรือผู้อื่นที่อยู่ในบริเวณดังกล่าว มีความรู้สึกเช่นเดียวกัน เป็นต้น

๒. การกระทำด้วยวาจา เช่น

๒.๑ การวิพากษ์วิจารณ์รูปร่าง ทรวดทรง และการแต่งกายที่สื่อไปทางเพศ

๒.๒ การชักชวนให้กระทำการใด ๆ ในที่ลับตา ซึ่งผู้ถูกระทำไม่พึงประสงค์และไม่ต้องการการพูดเรื่องตลกเกี่ยวกับเพศ

๒.๓ การเกี่ยวพาราสี พุดจาแทะโลม วิจารณ์ทรวดทรง การพูดลามก การโทรศัพท์ลามก การเรียกผู้หญิงด้วยคำที่สื่อไปทางเพศ จับกลุ่มวิจารณ์พฤติกรรมทางเพศของบุคคลในที่ทำงาน

๒.๔ การสนทนาเรื่องเพศหรือเพศสัมพันธ์การแสดงความเห็นต่อรสนิยมทางเพศ และการพูดที่สื่อไปในทางเพศ การเล่าเรื่องตลกกลมกลืนเรื่องสองแง่สองง่ามในเรื่องเพศ การถามเกี่ยวกับประสบการณ์ความชื่นชอบในเรื่องเพศ การสร้างเรื่องโกหกหรือการแพร่ข่าวลือเกี่ยวกับชีวิตทางเพศของผู้อื่น

๓. การกระทำทางกาย เช่น

๓.๑ การสัมผัสร่างกายของผู้อื่น การลูบคลำ การถูไถร่างกายผู้อื่นอย่างมีนัยทางเพศ การฉวยโอกาสกอดรัด จูบ การหยอกล้อโดยการแตะเนื้อต้องตัว การฉวยโอกาสกอดรัด และการสัมผัสทางกายอื่นใดที่ไม่น่าพึงประสงค์ การดึงคนมานั่งตัก

๓.๒ การตามตื้อโดยที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่เล่นด้วย การตั้งใจยื่นใกล้ชิดเกินไป การต้อนเข้ามุมหรือขวางทางเดิน การยกคิ้วหลีวตา การผิวปากแบบเชิญชวน การส่งจูบ การเลียริมฝีปาก การทำท่ายั่วล่อลวง การแสดงพฤติกรรมที่สื่อไปในทางเพศโดยใช้มือหรือการเคลื่อนไหวร่างกาย

๔. การกระทำอื่น ๆ เช่น

๔.๑ การแสดงรูปภาพ วัตถุ และข้อความที่เกี่ยวข้องกับเพศ รวมทั้งการเปิดภาพโป๊ในที่ทำงานและในคอมพิวเตอร์ของตน

๔.๒ การแสดงออกที่เกี่ยวกับเพศ เช่น การโชว์ปฏิบัติโน้บ๊ การเขียนหรือวาดภาพทางเพศในที่สาธารณะ การใช้สัญลักษณ์ ที่แสดงถึงอวัยวะเพศ หรือการร่วมเพศ การสื่อข้อความ รูปภาพ สัญลักษณ์ที่แสดงถึงเรื่องเพศทางอินเทอร์เน็ต เช่น เพชฌัญช์ ไลน์

๕. การกระทำทางเพศที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์

๕.๑ การให้สัญญาที่จะให้ผลประโยชน์ เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงาน ผลการเรียนทุนการศึกษา ทุนการเลื่อนเงินเดือน หรือตำแหน่ง การต่อสัญญาการทำงาน หากผู้ถูกล่วงละเมิด หรือ ถูกคุกคาม ยอมมีเพศสัมพันธ์ เช่น ขอให้ไปค้างคืนด้วย ขอให้มึนเมาเพศสัมพันธ์ด้วย หรือขอให้ทำอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

๕.๒ การข่มขู่ให้เกิดผลในทางลบต่อการจ้างงาน การศึกษา การข่มขู่ว่าจะทำร้าย การบังคับให้มีการสัมผัสทางเพศ หรือการพยายามกระทำชำเรา หรือกระทำชำเรา

๓. การป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งภายในและภายนอกองค์กร

ความหมายของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

การทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ได้รับผลกระทบจากการกระทำนั้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยเจตนา จงใจ หรือประมาทเลินเล่อก็ตาม

สิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ (Dos & Don'ts)

๑. สิทธิพลเมือง

เป็นสิทธิส่วนบุคคลที่บุคคลทุกคนต้องมี อันถือเป็นสิทธิพื้นฐาน และการได้มาซึ่งสิทธิพลเมือง โดยการเป็นพลเมือง

สิ่งที่ควรทำ

๑. สิทธิในชีวิตและร่างกาย
๒. เสรีภาพจากการถูกทรมาน ลงโทษ โหดร้ายทารุณ
๓. เสรีภาพจากการถูกบังคับให้เป็นทาส
๔. สิทธิความเป็นส่วนตัว
๕. สิทธิในทรัพย์สิน
๖. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม
๗. ความเสมอภาคทางกฎหมายและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ
๘. เสรีภาพในการสื่อสาร
๙. เสรีภาพในการเดินทาง
๑๐. เสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่

สิ่งที่ไม่ควรทำ

๑. การค้ามนุษย์
๒. การคุกคามทางเพศ
๓. การกีดกันไม่ให้ได้ทำงานในบางตำแหน่ง
๔. การละเมิดทางด้านร่างกายและจิตใจ

๒. สิทธิทางการเมือง

เป็นสิทธิในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และถือเป็นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

สิ่งที่ควรทำ

๑. เสรีภาพในการชุมนุม รวมกลุ่ม สมาคม
๒. เสรีภาพในการกำหนดวิถีชีวิตทางการเมือง
๓. สิทธิในการเลือกตั้ง
๔. สิทธิในการตั้งพรรคการเมือง
๕. สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและเข้าถึงบริการรัฐ
๖. เสรีภาพในการแสวงหา รับ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

สิ่งที่ไม่ควรทำ

๑. การกีดกันทางการเมือง
๒. การละเมิดการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

๓. สิทธิทางเศรษฐกิจ

เป็นสิทธิที่จะได้รับหลักประกันและความเสมอภาคในทางเศรษฐกิจที่พอเพียงจากรัฐ

สิ่งที่ควรทำ

๑. เสรีภาพในการกำหนดวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ
๒. เสรีภาพการเลือกงานทำอย่างเสรี ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรม
๓. สิทธิได้รับค่าจ้าง สภาพการจ้างที่เป็นธรรม
๔. สิทธิในการตั้งสหภาพและนัดหยุดงาน
๕. สิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ
๖. สิทธิในความมั่นคงจากการว่างงาน

สิ่งที่ไม่ควรทำ

๑. การจ่ายค่าจ้างที่น้อยเกินไป
๒. การลดสวัสดิการของลูกจ้าง
๓. การบังคับให้ลูกจ้างทำงานเกินเวลา

๔. สิทธิทางสังคม

สิทธิที่จะทำให้การดำรงชีวิตมีความสะดวกสบายขึ้นโดยสิทธินี้จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตและครอบครัว

สิ่งที่ควรทำ

๑. เสรีภาพในการกำหนดวิถีชีวิตทางสังคม
๒. สิทธิที่จะได้รับการศึกษา
๓. สิทธิในการรับบริการสาธารณสุข
๔. สิทธิการมีคู่ครองครอบครัว, ครอบครัวได้รับการคุ้มครองจากรัฐ, คุ้มครองมารดาและบุตร
๕. สิทธิประกันสังคม สุขภาพ สวัสดิการสังคมฯ
๖. เสรีภาพทางวิชาการ
๗. สิทธิในการพักผ่อน/วันหยุด/นันทนาการ

สิ่งที่ไม่ควรทำ

๑. การกีดกันในด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
๒. การละเมิดวิถีชีวิตทางสังคมของคนอื่น
๓. การกีดกันการเข้าถึงบริการสาธารณสุข

ที่มาของเนื้อหาที่ใช้สำหรับการบรรยาย

- สัมพันธ์ วารี (2564). ลิขิตทางวัฒนธรรม (Cultural rights). จาก <https://www.sac.or.th/portal/th/article/detail/278>
- บ้านจอมยุทธ์. แผนปฏิบัติการแม่บทสิทธิมนุษยชนด้านวัฒนธรรม. จาก https://www.baanjomut.com/library_2/extension-4/human_rights/05.html
- คู่มือการป้องกันและแก้ไขปัญหา การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ลี้ จาก <https://www.lamphunhealth.go.th/web.pdf>
- สุรัชย์ ศรีสารคาม.(2564).สิทธิมนุษยชน. จาก https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1394
- SCG.(2565).แนวทางการปฏิบัติ. จาก <https://scc-th.listedcompany.com/misc/cg/2022/20220407-scc-human-rights-policy-th.pdf>

